№ 292. Sroda 22. Grudnia 1858. Rok wydania 48.

GAZETA LWOWSKA.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

We wsi Załanowie, w brzeżańskim obwodzie założono systemizowaną parafialną szkołę. Na utrzymanie nauczyciela zobowiązała się gmina płacić corocznie 60 złr. w gotówce i dodawać 20 niż. austr. meców żyta w naturze.

Prócz tego zobowiązała się gmina wznieść na swem pod liczbą 69-70 st.-n. leżącem pastwisku i własnym kosztem osobny szkolny budynek z pomieszkaniem dla nauczyciela; potrzebny budulec ofiarował właściciel dóbr Załanowa ze swego. Na plac budowy i ogród na użytek dla nauczyciela wyznaczyła gmina z powyżej orzeczonego pastwiska 1029 □ sążni. Dalej przyjęła gmina obowiązek sprawić i na przyszłość dokupywać szkolne porządki oraz postarać się o potrzebną w szkole usługę i na opał szkoły dostarczyć z własnych funduszów co roku 180 okłotów słomy. Okazaną temi ofiarami dążność ku podniesieniu oświaty ludu, podaje c. k. namiestnictwo z zasłużonem uznaniem do powszechnej wiadomości.

Sprawy krajowe.

(Stan zdrowia. — Regulamin w spadkach cudzoziemców w Austryi.)

Lwów, 20. grudnia. Z końcem października r. b. pozostało w tutejszym głównym szpitalu 430 chorych w kuracyi; a w ciągu listopada przyrosło 308 nowych. Ogólna więc liczba chorych w zeszłym miesiącu wynosiła 738, z których 185 wyzdrowiało, 11 odeszło nie wyleczonych, 43 umarło, a 499 pozostało z końcem listopada do dalszej kuracyi.

W porównaniu z miesiącem październikiem r. b. powiększył się wprawdzie stan chorych w tym zakładzie w ciągu listopada o 89, ale za to było o 154 chorych mniej niż w listopadzie r. 1857. Oddział internistów w listopadzie r. b. liczył 160 chorych, a ze słabości panowały obok liczniejszych nieco wypadków *astmy*, *tyfusu* i *ospy*, — *katary gardlane i wnętrzne*, *wrzody płucowe* i *tuberkuła*.

— *Lit. korespondencya austr.* pisze: Dla uchylenia wszelkich wątpliwości w sprawie bardzo ważnej i obchodzącej kraje zagraniczne, a mianowicie w takim wypadku, jeśliby cudzoziemiec pozostawił po zgonie swym jaki majątek ruchomy w Austryi, postanowiono dla uporządkowania procedury sądowej względem przyznania spuścizny i rozporządzono, że te normy jurysdykcyjne, według których pertraktacya odbywać się ma u tego sądu, w obrębie którego znajdują się dobra rzeczone całkowicie lub po większej części, wtenczas tylko mają być zastosowane, jeśli procedura sądowa w tej mierze pozostawiona będzie zwierzchności zagranicznej. W takim jednak wypadku, gdyby pertraktacyę w sprawie spuścizny ruchomej, pozostałej po zmarłym w Austryi cudzoziemcu, nie pozostawiono zwierzchności zagranicznej bądźto na mocy traktatów państwa, lub w zastosowaniu zasady wzajemności, trzymać się mają przynależne austryackie instancye sądowe tych przepisów, jakie istnieją i w sprawach pozostałości po zmarłych mieszkańcach krajowych.

Ameryka.

(Hiszpańskie i francuskie okręta na wodach mexykańskich. — Doniesienia z Ameryki.)

Z Nowego Yorku donoszą z 4go b. m.: Według listów z Vera-Cruz z 21. listopada stanęły pod wyspą Sacrificios dwa hiszpańskie i dwa francuskie okręta. Spodziewano się tam także i admirała Renaud. Okręta amerykańskie nie pojawiły się potąd jeszcze pod Vera-Cruz.

— Dziennikowi *New-York Herald* piszą z Washingtonu, że szalupa wojenna St. Louis w Brooklyn uzbrojona być ma jak najspieszniej i z innemi do dyspozycyi pozostającemi okrętami wyprawiona do zatoki mexykańskiej, by stanąć w obronie praw i widoków obywateli amerykańskich. Tażsama korespondencya donosi, że według listu otrzymanego w Washingtonie, miała pewna liczba awanturników wylądować o 40 niemal mil od San Juan del Sur (Nikaragua). Paropływ „Illinois" przywiózł wiadomość z San Francisco z 5. listopada. Z San Juan del Norte donoszą, że zawinął tam okręt „Valorous," a na pokładzie jego przybył także i sir Gore Ouseley. *New-York Times* donosi, że sekretarz Cobb obejmie zapewne poselstwo w Londynie.

Portugalia.

(Instrukcya ministra kolonialnego względem najmu murzynów.)

Depesza kolonialnego ministra Sa da Bandeira do gubernatora wyspy Angola względem werbowania murzynów na wybrzeżu afrykańskiem, opiewa według dziennika *Independance*, jak następuje:

„Król Jego Mość rozkazuje, ażeby za pośrednictwem sekretaryatu marynarki i spraw zamorskich podano jenerał-gubernatorowi wyspy Angola do wiadomości i potrzebnego zastosowania się, że margrabia Lisle de Siry, nadzwyczajny poseł i pełnomocny minister Jego Mości Cesarza Francuzów przy tym dworze, zażądał w imieniu cesarskiego dworu od tutejszego rządu, ażeby władzom rzeczonej prowincyi nakazano, by w portach Jairy i w innych w pobliżu tej rzeki znajdujących się przystaniach nie stawiano żadnych przeszkód w zabieraniu na okręta murzynów, którzy w koloniach francuskich jako wolni robotnicy użyci będą, przyczem oświadczył ten sam poseł, że jego rząd na zasadzie konwencyi madryckiej z 30. stycznia 1786 uważa za znajdujące się in statu quo wszystko, co się tyczy zwierzchniczych praw korony portugalskiej do portów rzeczonych. Ten sam dyplomata rzekł jeszcze oprócz tego, iż cesarski rząd mniema, że ma słuszność w tem do portugalskiego rządu podanem żądaniu, ponieważ na mocy rzeczonej konwencyi przysłuża francuskim poddanym w nadmienionych portach prawo prowadzić handel, a nawet zabierać na okręta niewolników."

„Rząd Jego królewskiej Mości odpowiedział posłowi, że, ażeby się przychylić do życzeń cesarskiego rządu każe jenerał-gubernatorowi wyspy Angola wydać rozkaz, by zabieraniu murzynów w rzeczonych portach na pokład francuskich okrętów nie przeszkadzał używaniem przemocy, i żeby w ten sam sposób postępował, jeżeliby nastąpiły podobne zabierania murzynów na pokład okrętów amerykańskich, hiszpańskich, brazylijskich lub jakichkolwiekbądź narodów, z wyjątkiem Anglii, gdyż między Portugalią a rządem angielskim istnieje traktat względem zniesienia handlu niewolnikami, i ponieważ Wielka Brytania równie jak rząd portugalski sądzą, że wywóz murzynów z Afryki pod nazwą wolnych robotników może być uskuteczniony tylko temi środkami, jakie się używają do zabierania na okręt niewolników murzyńskich."

„Jeżeliby zaś poddani portugalscy jako machlerze lub promotorowie brali udział w takich tranzakcyach, które prawodawstwo portugalskie musi uważać za handel niewolnikami, tedy te osoby za swe postępowanie będą stawione przed sąd i według ustaw muszą być karane za zbrodnię, dla której nie ma żadnego przedawnienia. Rozumie się jednak samo przez się, że to zabieranie murzynów na okręta nie może być pozwolone ani w porcie Ambriz i w okręgu należącym do jego juryzdykcyi, ani w jakimkolwiek innym porcie położonym na południe rzeki Loge. Ze względu na to, co tu powiedziano, zastosuje jenerał-gubernator swe postępowanie w tej sprawie do tego oświadczenia, jakie dał rząd Króla Jego Mości pełnomocnikowi Cesarza Francuzów, i przytem postara się zawiadomić ministra o wszystkiem, co się w tej sprawie okaże.

Lizbona, 4. marca 1858. Sa da Bandeira."

Hiszpania.

(Zbrojne siły Kuby. — Przepisy policyjne. — Podatki.)

Madryt, 12. grudnia. Według dziennika *Espana* znajduje się na wyspie Kuba 26 hiszpańskich statków o 381 działach i sile 2800 koni, z 4598 ludźmi załogi. Prócz tego znajdują się tam także

3 transportowe okręta bez dział. Urzędowy dziennik ogłasza okólnik p. Posada Herrery, ministra spraw wewnętrznych do gubernatora prowincyi względem szynków i gościnnych domów w całem królestwie. Bez wyraźnego zezwolenia policyjnej władzy nie wolno otwierać na przyszłość ani szynkowni ani domów zajezdnych, i to zezwolenie musi być ponawiane co roku. Prócz tego prowadzić muszą właściciele tych domów dokładne rejestra wszystkich przybywających i odjeżdzających członków, oraz nie dozwalać na hazardowne gry i posiadanie zakazanej broni.

Finansowe stosunki kraju okazują się temi czasy pomyślniejsze. Podatki wpływają bez trudności, a półroczne restancye są wcale nieznaczne. Według wykazów dyrekcyi podatkowych i celnych za miesiąc październik b. r. wynosił ogólny czysty dochód tej administracyi 113,000.000 realów, t. j. 8,000.000 talarów, zatem o 6 milionów realów czyli 425.000 talarów więcej, jak w tym samym miesiącu w upłynionym roku. Suma celnych dochodów w miesiącu październiku 1858 przewyższa dochody tego samego miesiąca w upłynionym roku o 3,872.000 realów. Powyżej podane cyfry świadczą dostatecznie, jak bogate są źródła Hiszpanii, i jak bardzo wzniósł się handel i przemysł, pomimo że niestosowny wymiar podatków, wady administracyi i bezustanna czynność przemytników wielkie stawiają przeszkody w wydobywaniu finansowych środków.

Anglia.

(Mianowania w dyplomacyi. — Nowe działa. — Subwencya telegraficzna. — Aresztacye. — Sprowadzanie robotników murzyńskich i indyjskich. — Egzamina kandydatów do służby cywilnej w Indyach.)

Londyn, 16. grudnia. Gazeta urzędowa potwierdza telegraficzne doniesienia o mianowaniu rozmaitych nowych posłów do Haagi, Washingtonu, Florencyi, Rio Janeiro i Drezna. Mianowany posłem do Pekinu p. Bruce przyrzekł izbie handlowej w Liwerpolu, że w Chinach starać się będzie o to, by sól angielską do państwa tamtejszego wpuszczano, zwłaszcza że to byłoby z korzyścią samychże Chinów.

— Nowo wynalezione i odlane działo przez p. Armstrong'a w Newcastle poddała komisya rządowa pod próbę kilkakrotną, przy czem okazało się, że niesie nierównie dalej od wszelkich innych dział potąd używanych. Z elewacyą 30 kątów donosił strzał kulą 32funtową o 9600 jardów, t. j. przeszło milę niemiecką. Taka sama donośność okazała się i u działa 16 cetnarów ważącego, z kulą dziewięcio-funtową.

— Trzech obwinionych o sfałszowanie banknotów rosyjskich stawiono już przed sądem przysięgłych.

— *Times* nie popiera prośby zaatlantyckiego towarzystwa telegraficznego o subwencyę rządową dla położenia drutu nowego, i pisze między innemi: Życzymy wszystkim telegrafom jak najlepszego powodzenia, lecz przedsiębierstwa takie pozostawione być mają przemysłowi ludzi prywatnych. Sam tylko telegraf indyjski może stanowić jedyny wyjątek, gdyż w kraju tym znajduje się liczne wojsko angielskie, i mamy tam tysiące urzędników, którym nie raz potrzeba spiesznych instrukcyi z kraju ojczystego. Lecz jesteśmy całkiem temu przeciwni, by i inną jeszcze jaką linię telegraficzną zakładano kosztem skarbowym.

— Aresztacye w Irlandyi potąd jeszcze nie ustały; potąd przytrzymano już 60ciu obwinionych lub podejrzanych.

— Ministeryalny *Morning Herald* zbija doniesienie, jakoby członkowie francuskiej komisyi względem werbowania murzynów oświadczyli się na korzyść prowadzenia tego systemu. Raczej rząd francuski według tego dziennika nie powziął jeszcze żadnej decyzyi, tylko zasięgał rady oficerów marynarki angielskiej, którzy służyli na afrykańskiem wybrzeżu. Pan Rogers mianowany w sprawie wychodźtwa komisarz, udaje się do Paryża, gdzie wspólnie z lordem Cowley wypracuje projekt, za pomocą którego będzie można Kuliów do francuskich kolonii sprowadzać.

— Według nowego rozporządzenia lorda Stanley, zacząwszy od przyszłego roku nie będą już młodzi ludzie nad 22 lat przypuszczani do egzaminów konkursowych na posady cywilne w Indyach. Dotychczas kandydaci musieli mieć 23 lat.

— Drugi dekret sekretarza indyjskiego państwa rozpisał wolną kompetencyę na 6 posad kancelaryjnych, które przedtem dyrektoryum z własnego ramienia rozdawało. Do tych posad przywiązana jest na pierwsze 5 lat roczna płaca 80 funt. sztr., która się aż do 200 funt. sztr. podnosi i dozwala jeszcze osobnego zarobku po 1 sh. od arkusza, przypuściwszy, że przynależny pisarz więcej niż 5 arkuszy codzień zapisze.

Francya.

(Komisya w sprawie najmu murzynów. — Bilans miasta Paryża. — Pomieszkanie Napoleona na wyspie ś. Heleny. — W. książę Konstanty spodziewany w Paryżu. — Dalsza organizacya w Algieryi. — Konzul do Dżeddy. — Wiadomości bieżące. — Wyrok w sprawie adresu do hrabi Chambord. — Towarzystwo aklimatyzacyi. — Ustęp burmistrza w Havre.)

Paryż, 16. grudnia. Oficerowie z marynarki francuskiej, których komisya mianowana w sprawie przychodźtwa murzynów zapytywała o zdanie, oświadczyli się jednomyślnie za utrzymaniem przyjętego potąd systemu, chociaż i to przyznają, że system ten prowadzi niekiedy i do nadużycia. Upewniają, że komisya oświadczy się za tymczasowem przychodźtwem murzynów, pokąd nie znajdzie inny jaki środek do pozyskania sił roboczych dla kolonii.

— Nie sprawdza się wiadomość, jakoby książę Montpensier miał wyjechać z Hiszpanii; zabawi on jak zwykle przez zimę w Hiszpanii.

— W sprawozdaniu przedłożonym przez p. Hausmann'a, prefekta Sekwany, komisyi departamentowej, obliczono przychody miasta Paryża na rok 1859 na 11,942.756 franków. Wydatki wynoszą taką samą kwotę, i utrzymano w tej mierze zupełną równowagę.

— Od admirała Rigault de Genouilly otrzymano z zatoki w Turo depeszę, w której donosi, że czynności swe wojenne na Hue musiał odłożyć do 15. stycznia.

— Jak wiadomo, zakupił Cesarz pomieszkanie Napoleona na wyspie św. Heleny, i postanowił p. Gauthier-Rougemont dozorcą grobu. Rząd francuski postanowił odbudować pomieszkanie w Longwood i postawić w takim stanie, jak było za czasów Napoleona. Również odbudowany być ma i ówczesny dom jenerała Bertrand'a, a na pagórku z widokiem na morze wzniesiony posąg Napoleona I. Kierunek prac tych poruczono kapitanowi od inżynierów Masselin'owi, który z potwierdzonemi przez Cesarza planami odpłynął już na wyspę św. Heleny.

— Z Marsylii donoszą z 15. grudnia, że W. Księcia Konstantego spodziewają się 16go w Tulonie, i że już w Marsylii otrzymano rozkaz, by W. Księcia przyjmowano w podróży jego z przynależnemi mu honorami. W. Książę zjedzie, jak wiadomo, na krótki czas i do Paryża.

— Austryackiej korespondencyi litografowanej piszą z Paryża: Organizacya Algieryi znowu postąpiła o krok. Zaprowadzają trybunał apelacyjny z nadaniem tych samych przywilejów, jakie przysługują trybunałowi „Cour imperiale“ we Francyi. — Jeneralny poborca podatków w departamencie Morbihan zbankrutował i wiele prywatnych, a nawet niektóre publiczne kasy znaczne poniosą straty.

— *Monitor* donosi, że wojenne okręta „Donauwerth“ i „Austerlitz“ odesłano z Brestu do Cherbourga na dniu 13. b. m.; lecz że w tem chodzi tylko o dislokacyę, gdyż port w Brescie jest przepełniony, a w Cherbourgu znajduje się stosunkowo mało tylko statków. — P. Rousseaux, niegdyś kanclerz konzulatu w Tunecie, został mianowany konzulem w Dżeddzie, i obecnie znajduje się w Paryżu dla odebrania instrukcyi. Korweta „Duchayla“ przeznaczona do Dżeddy, znajdowała się na dniu 25. listopada w Aden, zkąd dopiero za kilka dni miała odpłynąć.

— Sąd kasacyjny potwierdził wyrok sądu apelacyjnego w Poitiers, w sprawie tych, co podpisali adres do Jego królew. Mości hr. Chambord. Jak nadmieniają gazety sądowe, zajmował się sąd kasacyjny przy tej sposobności po raz pierwszy zastosowaniem ustawy bezpieczeństwa. Drugi artykuł tej ustawy był przedmiotem kwestyi, którą sądowi kasacyjnemu przedłożono; artykuł ten opiewa: Każdy, kto w zamiarze zaburzenia pokoju publicznego, bądź w kraju, bądź za granicą „utrzymywał porozumienia (entretenues des intelligens), będzie skazany na zamknięcie od 2 miesięcy do 2 lat i na karę pieniężną od 100—2000 fr.“ Pomimo usiłowań adwokatów oświadczył sąd kasacyjny, że się zgadza z sądem apelacyjnym, który w przesłaniu adresu do hrabi Chamborda upatrywał przestępstwo przewidziane w ustawie bezpieczeństwa.

— Na miesięcznem posiedzeniu tutejszego towarzystwa zoologii i aklimatyzacyi Société zoologique d'acclimatisation, oznajmił radzca administracyjny, że Jego cesarzewicz. Mość Arcyksiążę Ferdynand Maxymilian zaszczycił towarzystwo swem przystąpieniem. Oświadczenie to powitało zgromadzenie hucznym oklaskiem.

— Burmistrz, równie jak wszyscy członkowie administracyi gminy w Havre złożyli swą dymisyę w ręce rady municypalnej, bo minister państwa unieważnił uchwałę burmistrza względem pewnej śpiewaczki. Rada gminy ubolewała nad postępkiem członków administracyi, ale w zachodzących stosunkach pochwaliła.

Szwajcarya.

(Zajęcie doliny Dappen. — Zamknięcie bióra werbowniczego w Konstancyi.)

— Z **Szwycu** 12. grudnia. Dziennik *Nouvelliste vaudois* pisze, że francuski oddział w sile 50 ludzi pod dowództwem oficera z garnizonu warowni „des Rousses“, wkroczył dnia 29. listopada do doliny zwanej „Dappenthal“, i gościńcem prowadzącym do Cergues posunął się aż do stawu „la Grevine“. Co do tych odwiedzin zapytuje powyższeczony dziennik: „miałażby to być nieuwaga oficera, który przybywszy dopiero do warowni, nie zna jeszcze francuskiej granicy.“ Zdaje się jednak, że sprawa ta wywoła niezawodnie w dalszem swojem następstwie bliższe tłumaczenia.

Konstancya, 11. grudnia. Według dziennika *Allgemeine Zeitung* zamknięto na dniu 10. b. m. z wyższego rozkazu bióro werbownicze do neapolitańskiej służby; bióro istniało w Konstancyi od kilku lat; neapolitańscy oficerowie i ajenci werbunkowi wyjechali z Konstancyi do Bregencyi.

Włochy.

(Wielcy książęstwo rosyjscy w Nissie. — Nowiny dworu neapolitańskiego.)

Z **Nissy** donoszą z 6. grudnia: Wielki książę Konstanty zawinął do portu tutejszego na pokładzie fregaty parowej „Retrizan“, której towarzyszyły dwa paropływy „Bojan“ i „Połkan“. Inne tak rosyjskie, jak i francuskie okręta trzymały się o podal. Na okręcie „Retrizan“ znajdowała się także i W. księżna Alexandra ze synem W. księciem Mikołajem. Dostojni goście udali się do willi Osteris, siedziby owdowiałej księżny Leuchtenberg.

Neapol, 4go grudnia. W uzupełnieniu wiadomości o spodziewanych uroczystościach zaślubin podają jeszcze następujące

szczegóły: Jego Mość Król wyszle na powitanie narzeczonej następcy tronu siłą eskadrę pod dowództwem kontr-admirała Don F. Roberti; admirał wywiesi swoją banderę na statku Elsire i uda się po narzeczoną do Tryestu. Książę bawarski towarzyszyć będzie swej córce. Książę następca tronu (Franciszek Maria Leopold Bourbon, książe Kalabryi, urodzony dnia 16. stycznia 1836) wyjedzie na przeciw swej oblubienicy do Manfredonii, zkąd poprowadzi ją do Foggia nad Cervaro, gdzie Ich Mość królestwo i cały królewski dwór powitają nowożeńców i gdzie nastąpią uroczystości zaślubin.

Niemce.

(Reformy w Prusiech zamierzone. – Reformy w ustawach i administracyi zamierzone. — Czynności izby hanowerskiej.)

Berlin, 17. grudnia. Ministeryum państwa pruskiego obraduje obecnie nad projektem względem reformy prawa rozwodów małżeńskich i uregulowania kwestyi powtórnego ślubu rozwiedzonych małżeństw.

Niektóre dzienniki podają wiadomości, jaka ma nastąpić reorganizacya departamentu marynarki oraz dodają, że podane mają być wnioski na przyszłym sejmie względem uposażenia członków tego departamentu. Dziennik *Preuss. Ztg.* oświadcza, że co do ważnych kwestyi w tym przedmiocie niepowzięto dotąd nic stanowczego.

— Upewniają, że ministeryum państwa nie zamierza o zaproponowaniu już na teraźniejszym sejmie krajowym rewizyi ustaw o gminie, gdyż nieukończono jeszcze uprzednich prac w tej mierze. Względem ustawy o prasie spodziewają się jednak tej zmiany, że władzom administracyjnym nadane będzie upoważnienie do odjęcia koncesyi drukarzom, księgarzom, nakładcom i t. p. z tem zastrzeżeniem, jeśli trzechkrotnem już skondemnowaniem sądowem udowodniono nadużycie koncesyi. Do zamierzonych i zapewne pożądanych zmian w oganizacyi zwierzchności niektórych należy także i rozszerzenie wydziału ministerstwa spraw agronomicznych, a to za pomocą zjednoczenia krajowego kolegium ekonomicznego z tem ministerstwem. Niedawny zgon prezydenta kolegium rzeczonego ułatwiło wykonanie tego planu.

Hanower, 13. grudnia. Zgromadzenie Stanów postanowiło dnia dzisiejszego przedłożyć rządowi prośbę o odroczenie z tą propozycyą, by z powodu czynności namnożonych i świąt nadchodzących odroczono posiedzenie izby pierwszej od 17. b. m. do 13go stycznia, a izby drugiej do 4. stycznia r. p. — Izba druga przyjęła w sobotę prawie jednomyślnie propozycyę rządu względem przyzwolenia 50.000 tal. i 4000 tal. na rozprzestrzenienie szkoły politechnicznej, a za czem minister Borries usilnie przemawiał.

Rosya.

(Towarzystwo oświaty publicznej.)

Petersburg, 9. grudnia. Projekt przedsiębiorstwa akcyonaryuszów ku podniesieniu oświaty ludu, zaczyna urzeczywistniać się. Według dziennika *Hamburger Nachrichten* ogłaszają pp. Jenakiew, Elman i A. Smirdyn, że pod nazwiskiem „Bibliophile" utworzyć chcą towarzystwo akcyonaryuszów, którego główną dążnością jest: wydawać dobre pisma i dzieła we wszystkich gałęziach umiejętności, oraz przedawać popularne pisma i książki do czytania po jak najmniejszych cenach i przesyłką ułatwić mieszkańcom odległych prowincyi państwa nabycie książek i t. p. Prócz tego zakładać chce to towarzystwo po prowincyach składy książek, biblioteki, oraz własną drukarnię, litografię, gisernię, introligatornię, fabrykę papieru i t. d. Wydać mają 10.000 akcyi po 25 rubli, każdy akcyonaryusz, gdyby miał nawet jedną tylko akcyę, otrzyma rabat 10 do 20 procent z wydanych dzieł towarzystwa.

Księstwa Naddunajskie.

(Skupczyna serbska i wybór prezydenta.)

Dziennikowi *Temesv. Ztg.* piszą z serbskiej granicy, że monopolista soli, major Misza Anastaziewicz mianowany został z wyboru, prezydentem, a naczelnik Mihailowicz albo Milenkiewicz (Stewcza) wiceprezydentem skupczyny. Mihailowicz był już naczelnikiem za starego Miłosza Obrenowicza, i sprzyja jego stronnictwu całą duszą. Zagajenie skupczyny zapowiedziane było na dzień 16. b. m.

Wyspy Jońskie.

(Mieszkańce joniscy.)

Korfu, 6. grudnia. Nowy korespondent dziennika *Times* tak się wypisuje co do wysp jońskich: Jedynie angielskie załogi na śródziemnem morzu wstrzymywały mieszkańców tych wysp od rozboju i korsarstwa. Połączenie tych wysp z Grecyą byłoby hasłem dla niezliczonych band rozbójniczych puścić zarazę na cały kraj i morze. Mieszkańcy wysp są jeszcze po części dotąd korsarzami i jako wybrzeżni napastnicy wyczekują z wybrzeża z największą chciwością na statek znajdujący się w niebezpieczeństwie rozbicia.

Turcya.

(Stan rzeczy w Dżeddzie.)

Wiadomość o przyaresztowaniu Namik Baszy w Dżeddzie z rozkazu francuskiego i angielskiego komisarza, zrobiła, jak to pisze korespondent Gaz. wiéd., w Paryżu samym wielkie wrażenie, co już można widzieć z ostatnich dzienników francuskich. Dziennik *Union*, któremu zresztą nie można przypisywać sympatyi dla Turcyi, oświadcza wręcz, że ten wypadek jeżeliby się miał potwierdzić, byłby rażącem naruszeniem niezawisłości tureckiego państwa. Zaś urzędowy dziennik *La Patrie*, który także wystąpił z swem zdaniem, oświadcza: Jeżeli by się ta wiadomość potwierdziła tedy mogłaby sprawić takie same wrażenie, jak okrucieństwa popełnione w Dżeddzie, gdyż to by znaczyło, że ani Anglia ani Francya nie uwodzą się złudnem przerzeczeniem Turcyi.

Dziennik *Journal de Constantinople* pisze w tym względzie: Niektóre europejskie dzienniki sieją postrach jakoby zachodzić miały nowe zawikłania w Dżeddzie. Jak wiadomo, wyprawił rząd do Dżeddy Said Baszę jako cesarskiego komisarza, a stanąć ma na miejscu równocześnie z nowym gubernatorem, mianowanym w miejsce Namika Baszy. Przed odjazdem tych urzędników zapowiedziano w Dżeddzie przybycie p. Sabatier. Instrukcye Said Baszy dane przyznają mu jak najobszerniejsze pełnomocnictwo.

Azya.

(Cesarz japoński umarł.)

Wiadomość telegraficzna o zgonie Casarza japońskiego sprawdziły już i inne doniesienia, a mianowicie obwieścił to gubernator miasta Nangasaki dnia 16. września podczas odwiedzin posła Stanów amerykańskich na pokładzie fregaty parowej „Minnesota". Miał on lat 36, i panował lat 12, a niemając dzieci lub bliższych krewnych, adoptował sobie następcę. Zmarły Cesarz cierpiał już od dłuższego czasu na wodną puchlinę. Drudzy przeciwnie upewniają, że nie sam Cesarz, lecz brat jego rodzony umarł. W Nangasaki ustała już cholera, która w miesiącu lipcu i sierpniu zabrała przeszło 1000 ofiar, i może była głównym powodem zaprowadzenia teraz większego porządku w czyszczeniu ulic potąd zwykle zawsze zaśmieconych.

Afryka.

(Żelazna kolej do Suez ukończona. — Nowe strzelby.)

Kairo, 2. grudnia. Żelazna kolej do Suez jest już prawie zupełnie ukończona. Said Basza był temi dniami na jeden dzień w Alexandryi, a potem udał się ztamtąd żelazną koleją do Suezu, jak mówią, dla zwiedzenia nowego portu wyszukanego mniej więcej o półtory mili od miasta; utrzymują, że nowo wyszukany port jest głęboki i obszerny i że zamierzają poprowadzić ku niemu kolej żelazną. Dotychczasowy port ma tę niedogodność, że okręta leżące o dwie mil od miasta bez wszelkiego schronienia a oraz, że towary i podróżnych przewozić nie można ztamtąd do miasta tylko małym płytkim parostatkiem i przy zupełnie spokojnem powietrzu.

— Dwóch Amerykanów przedłożyło wicekrólowi nowy rodzaj karabinów, jak utrzymują, lepszych nawet od sztućców zwanych „Minie"; niosą daleko, strzał pewny, mają bardzo pojedynczy przyrząd do spiesznego nabicia, i są bardzo lekkie. Said Basza wypróbowawszy sam tę broń, chwalił i miał postanowić, zakupić dla swych strzelców znaczny zapas tej broni. Mówią, że p. Minié, znajdujący się obecnie tutaj, chwalił te sztućce, chociaż w dwuznaczny sposób, jednak co do ceny 35 talarów od sztuki, znalazł ją za nadto wysoką. Pomimo tego zamówiono kilka tysięcy sztuk.

Jeden z berlińskich techników ukończył elektryczny dla wyższego Egiptu zaprojektowany telegraf aż do Bene Suef.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Londyn, 18. grudnia. Paroplyw pocztowy z Nowego Jorku przywiózł wiadomości z 10go b. m. Prezydent Buchanan wydał swoje poselstwo. Jest ono w ogóle ułożone w duchu pojednawczym i odnosi się po największej części do spraw domowych, tylko co do Paraguaju i Mexyku przemawia nieco groźniej. Prezydent wspomina z przyjemnością o tem, że Anglia zrzekła się prawa przetrząsania okrętów; oznajmia, że nowy poseł hiszpański otrzymał pełnomocnictwo do załatwienia sprawy mexykańskiej; zaleca zakupienie wyspy Kuby; przyrzeka utrzymać doktrynę Monroe w centralnej Ameryce i radzi zaprowadzić cła specyalne zamiast dotychczasowych ceł od wartości w taryfie amerykańskiej.

Turyn, 17. grudnia. Dziennik *Staffeta* donosi: Towarzystwo kapitalistów angielskich podało rządowi korzystne propozycye względem sprzedaży kolei rządowych i zamierza połączyć to przedsiębierstwo z innem większem pod wspólną administracyą. Ten sam dziennik pisze, że Król zamierza na przyszły miesiąc odwiedzić wyspę Sardynię, a hrabia Cavour będzie miał zaszczyt towarzyszyć mu w tej podróży. Dziś przejeżdżał tędy pan Otto Russel, udając się do Florencyi, gdzie mianowany został sekretarzem ambasady angielskiej, z tym obowiązkiem jednak, ażeby większą część roku przebywał w Rzymie.

Konstantynopol, 15. grudnia. Teofik Basza odjechał do Kandyi z polecenia Porty. — W Adryanopolu wyrządziły wylewy wielką szkodę. Względem zmiany gabinetu krąży znowu pogłoska, że Fuad Basza ma otrzymać posadę wielkiego wezyra. — Podług doniesień z Teheranu doznał Feruk Chan w stolicy perskiej bardzo zaszczytnego przyjęcia. Gazeta urzędowa podaje artykuły wstępne o korzyściach, jakie musi przynieść Persyi ściśle połączenie z Europą. Mówią też o wielkich zmianach administracyjnych w tym kraju.

Wiadomości handlowe.

(Targ na bydło we Lwowie.)

Lwów, 21. grudnia. Na wczorajszy targ przypędzono 205 sztuk bydła rzeźnego, mianowicie z Rozdołu 7 stad po 8, 9, 11, 20, 30, 9, 13 sztuk, z Szczerca 17 sztuk, z Wielkich Mostów 11, z Kamionki 4 stada po 10, 9, 12 i 18 sztuk, z Rozwadowa 6, z Żółkwi 16 a z Sichowa 6 sztuk. Z tej liczby sprzedano — jak nam donoszą — na targu 138 sztuk na potrzeb miasta i płacono za woła, mogącego ważyć 280 ℔ mięsa i 28 ℔ łoju, 45zł.15c.; sztuka zaś, którą szacowano na 300 ℔ mięsa i 30 ℔ łoju, kosztowała 62zł.74cent.

Zestawienie przeciętnych cen, czterech głównych gatunków zboża i innych artykułów, z drugiej połowy listopada na targach w obwodzie złoczowskim, stryjskim, stanisławowskim, tarnopolskim, kołomyjskim i brzeżańskim.

	Obwód											
	Złoczów		Stryj		Stanisławów		Tarnopol		Kołomyja		Brzeżany	
	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.
	walnty austryackiej											
Mec pszenicy . . .	2	71	2	74	3	4	2	82	2	62	3	16
„ żyta . . .	1	53	1	86	1	87	1	62	1	63	1	84
„ jęczmienia .	1	35	1	41	1	48	1	19	1	18	1	33
„ owsa . . .	.	76	.	83	.	81	.	86	.	64	.	87
„ hreczki . .	1	32	1	88	1	55	1	34	1	35	1	39
„ kukurudzy .	1	75	2	12	1	94	1	68	1	59	1	91
„ ziemniaków .	.	59	.	84	.	87	.	53	.	86	.	60
Cetnar siana . . .	.	79	1	.	1	25	1	16	1	16	1	20
„ nasienia konicza	.	.	.	.	36	75	.	.	.	.	.	.
„ wełny . . .	23	10	.	.	39	37	.	.	.	.	.	.
Sąg drzewa twardego	6	18	5	87	6	77	7	52	6	70	5	93
„ „ miękkiego	4	62	4	43	5	15	6	17	4	83	4	57
Funt mięsa wołowego	.	$7^{3}/_{5}$	.	$6^{3}/_{4}$	.	$6^{5}/_{7}$	.	8	.	$6^{1}/_{2}$	.	$7^{3}/_{4}$
Mas okowity . . .	.	53	.	47	.	52	.	51	.	61	.	46

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 21. grudnia

Hotel rosyjski: PP. Kaczanowski Mik., c. r. rotm., z Wrocławia. — Niezabitowski Włod., z Uherzec. — Negry Szymon, z Paryża. — Szełiski Kazim., z Kozowy. — Petrowicz Xaw., z Wołostkowa.

Hotel europejski: PP. Jędrzejewicz Max, z Śniatyna — Żurakowski Aug., z Horbacza. — Papara Henr., z Zubowmostów. Tchórznicki Kaz., z Nadyb. — Rubiszewski Henr., c. k. podporucz., z Rakowa. — Rylski Hen., z Dłużniowa.— Wirski Wład., z Podhajec.

Hotel Langa: PP. Schönberg Mic., c. k. rotm., Gontard Henr., c. k. major i Schloisnig Teod., c. k. pułk., z Gródka.

Hotel angielski: PP. Br. Poten Kar., z Łahodowa. — Hr. Dzieduszycki Alf., z Milatycz. — Łepkowski Max., z Zastaw. — Jasieński Xaw., z Wiednia.— Janko Henr., z Hoszan.

Hotel Khuna: PP. Sroczyński Felix, z Brusna. — Krajewski Nikazy, z Czech. — Bogdanowicz Zygm., z Litiatyna.

Pod koleją żelazną: P. Biliński Jan, z Bolechowa.

Pod nr. $512^{4}/_{4}$: P. Lipiński Gust., dr. praw, z Urlowa.

Pod nr. $181^{2}/_{4}$: P. Kuczyński Leon, z Lubowa.

Do domu prywatnego: P. Ks. Lubomirski Jerzy, z Przeworska.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 21. grudnia.

PP. Albert Mich., c. k. porucz., do Buczacza. — Auenmüller Max. i Baraniecki Tom., do Rosyi. — Białoskórski Ferd., do Czajkowiec. — Dwernicki Alex., adw. krajowy, do Stanisławowa. — Dylewski Mar., do Rolowa. — Gorzycki Winc., do Pohorylec. — Horodyński Leon., do Żabinczyk. — Janicki Wik., do Mościsk. — Kostary Long., do Szczerca. — Ks. Lubomirski Jerzy, do Drezna. — Papara Henr., do Zubowmostów. — Zawadzki Nikod., do Bełza.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 20. grudnia.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
	'''					
7. god. zrana	327.49	— 11.8°	89.0	wschodni	sł.	jasno
2. god. po poł.	326.41	— 8.9°	87.1	południowy	„	pochmurno
10. god. wiecz.	326 50	— 9.0°	85 9	„	„	„

Kurs lwowski.

Dnia 21. grudnia.		gotówką		towarem	
		złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	mon. konw.	4	33	4	36
Dukat cesarski	„ „	4	34	4	37
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	7	50	7	55
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	$30^{1}/_{2}$	1	32
Talar pruski	„ „	1	$26^{1}/_{2}$	1	28
Polski kurant i pięciozłotówka . . .	„ „	1	7	1	$8^{1}/_{2}$
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	78	48	79	15
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	79	40	80	15
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	81	20	82	—

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 21 grudnia.

1. Dług publiczny. *A. Państwa.* W walucie austryackiej po 5% za 100 zł. 81 25. Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 86 10. Z roku 1851 serya B. po 5% za 100 zł. —.—. Z konwersyi kuponów po 5% za 100 zł. —; Metaliki po 5% za 100 zł. 85 25.; po $4^{1}/_{2}$% za 100 zł. —.; po 4% za 100 zł. —.—. po 3% za 100 zł. —.— ; po $2^{1}/_{2}$% za 100 zł. —; po 1% za 100 zł. —. — Przeznaczone do loso.: z r. 1834 za 100 zł. —; z r. 1839 za 100 zł. —.— zł. z roku 1854 za 100 zł. 115.25. — Losowane obligacye dawnego długu państwa: po 5% za 100 zł. —.—; po $4^{1}/_{2}$% za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł. — —. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa w kraju uprocentowane: po 3% za 100 zł. — —; po $2^{1}/_{2}$% za 100 zł. — —; po $2^{1}/_{4}$% za 100 zł. — —; po 2% za 100 zł. — —; po $1^{3}/_{4}$% za 100 zł. — —. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa za granicą uprocentowane: po 5% za 100 zł — —: po $4^{1}/_{2}$ za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł. — —. *B. Krajów koronnych.* Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Węgier 84 35; Banatu Temeskiego, Kroacyi i Slawonii —.—.; Galicyi 83 80; Bukowiny —.—; Siedmiogrodu —.— ; innych krajów koronnych —.— ; z klauzulą losowania w roku 1867 —.—. Lombardo-weneckiej pożyczki z roku 1850 po 5% za 100 zł. —

2. Akcye. Banku narodowego sztuka 1000 —; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 248.— ; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—; półn. kolei Cesarza Ferdynanda za 1000 zł. 1307; towarzystwa kolei żelaznej państwa 255 30; zachod. kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. za 100 zł. (50%) wpłaty 85 70; połud.-półn.-niemieckiej kolei komunik. —.—; kolei Cisy po 200 złr. m. k. 105; — lomb.-weneck. kol. żelaz. —.—; wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa —.—; austr. towarzystwa żegług parowej na Dunaju po 500 złr. 529.— ; Lloyda w Tryeście po 500 złr. —.

3. Listy zastawne. Banku narod. w mon. konw.: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —.—; na 6 lat po 5% za 100 zł. —.—; na 10 lat po 5% za 100 zł. 95.25; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. 90.—.; w walucie austryackiej: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. — —; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. 85.70; galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.

4. Losy. Instytutu kredyt. dla handlu i przemysłu sztuka 102 35; towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju —.—; pożyczka miasta Tryestu za 100 zł. —.

Kurs wexlowy. Na 3. miesiące: Amsterdam za 100 holenderskich florenów —.—. Augsburg za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 86.25. Berlin za 100 talarów —.—. Wrocław za 100 talar. — —. Frankfurt n. M. za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 86.50. Genua za 100 lirów piemonckich — - -. Hamburg za 100 marko banko 76 30. Lipsk za 100 talarów —.—. Liwurna za 100 lirów toskańskich —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 102.—. Lugdun za 100 franków —.—. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. 99 75. Marsylia za 100 frank. 40.50. Paryż za 100 fr. 40.50. Praga za 100 zł. wal. austr. —.—. Tryest za 100 zł. wal. austr. —.—. Wenecya za 100 zł. wal. austr. —.—.

Na 31 dni. Bukareszt za 100 piastrów wołoskich —.—. Konstantynopol za 100 piastrów tureckich —.—. Wexlowe dyskonto banku narod. 5% —. procent od zaliczek banku narodowego na papiery publiczne 5% —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 4.85, — dukaty ces. pełnej wagi 4.80, korony 13.95. półkorony —.

KRONIKA.

Z wykazu kantoru państwa szwedzkiego okazuje się, że w upłynionym roku wynosiły podatki 10,315.678 talarów zatem 425.592 talarów więcej jak w roku poprzednim. Według wykazu ministra sprawiedliwości, padło w 1856 roku ofiarą samobójstwa 176 osób, to jest 135 męczyzn i 41 kobiet. Od 1840 do 1844 roku wynosiła liczba tych nieszczęśliwych w przecięciu 202, od 1845 do 1849 roku 239, od 1850 do 1854 roku 244 a w 1855 roku 240 osób. W 1856 roku nie było żadnej egzekucyi sądowej; zaś od 1841 do 1844 tracono rocznie w przecięciu 4, od 1845 do 1849 roku 7, od 1850 do 1855 roku 7, i w 1855 roku 11 zbrodniarzy. Rozmaite katedralne kapituły rozwiązały w 1856 roku 127 małżeństw, uwolniły od danego słowa partyi 58, i unieważniły 107 zaręczyn. Od 1840 do 1844 roku, były odpowiedne takim przypadkom liczby w przecięciu 103, 30 i 115, od 1845 do 1849 roku 109, 50 i 107, od 1850 do 1854 roku 117, 66 i 117, a w 1855 roku 116, 90 i 108. W stanie upojenia albo z nałogu pijaństwa popełniono w 1856 roku 6 rozmyślnych morderstw i tyleż nierozmyślnych; a z łakomstwa pieniędzy lub zysku 7, z nienawiści i zemsty 3, między temi 1 ojcobójstwo, w uniesieniu 4, między małżeństwem 2 i z bigoteryi 1 morderstwo spełnione na własnem dziecku.

(Pamiątki Napoleona I. na wyspie św. Heleny.) Rząd francuski postanowił wznieść posąg Napoleona I. na wyspie św. Heleny, na wzgórzu widocznem z morza, a oprócz tego odbudowane być mają wszystkie budynki, które niegdyś zamieszkiwał Cesarz Napoleon i jego świta. Francya zakupiła jak wiadomo szczątki tych budynków z gruntem należącym, a Cesarz teraźniejszy poruczył dozor nad tem wszystkim jednemu z oficerów francuskich.

Rozmaitości nr. 51.

przy dzisiejszej Gazecie zawiera:

I. Czartoryjski książę Adam (dok.) przez Placyda Szcz.

II. Zbiory archiwalne: Król August II. potwierdza przywilej Xawerego Potockiego na rzecz konwentu OO. Bernardynów w Sokalu. (dokoń.)

III. Chów koni w południowej Rosyi (dokoń.)

IV. Grudniowy zeszyt Biblioteki Warszawskiej.

Główny Redaktor ***M. Szrzeniawa Sartyni.***

Z c. k. galic. drukarni rządowej.